

UKRAJINSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

ÚVOD

Vzdelávací štandard predmetu ukrajinský jazyk a literatúra je platný pre 1. – 4. ročník gymnázií so štvorročným vzdelávacím programom. Chápeme ho predovšetkým ako program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych, poznávacích a komunikačných schopností žiakov. V tomto zmysle je cieľom výučby v gymnáziách pomáhať žiakom vytvárať poznatky, zážitky a nadobúdať skúsenosti, nie smerovať učenie len na sprostredkovanie a zapamätanie hotových poznatkov. Učiteľ by nemal žiakom predkladať len hotové poznatky, ale vytvárať im podmienky a pripravovať podnety, aby nadobúdali vedomosti vlastným úsilím. Veľmi dôležitou súčasťou vyučovania je využívanie rôznych metód práce (komunikatívno-zážitkové vyučovanie, projektové vyučovanie, kooperatívne učenie), pomocou ktorých sa žiaci majú naučiť pracovať samostatne a v skupinách, študovať literatúru, využívať klasickú aj virtuálnu knižnicu, vyhľadávať a získavať informácie z integrovaného informačného systému a internetu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet ukrajinský jazyk a literatúra tvoria dve tesne zviazané a obsahovo sa prelínajúce zložky, a to jazyková a literárna. Cieľom oboch zložiek je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí. Základom literárnej zložky je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od úrovne naivného čitateľa, cez analytické čítanie až po schopnosť pracovať s významom literárneho textu na vyššej individuálnej úrovni spracovania (syntetické a hodnotiace čítanie).

Vnútorne delenie predmetu ukrajinský jazyk a literatúra je v plnej kompetencii učiteľa a príslušnej predmetovej komisie, rovnako ako aj osnovanie učiva počas štúdia.

JAZYKOVÁ ZLOŽKA

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka a v tomto chápaní predstavuje základ celého učebného procesu. Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré sú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii a zodpovedajú vekovým a vzdelanostným možnostiam žiakov.

LITERÁRNA ZLOŽKA

Cieľom literárnej výchovy je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov, zamerané na špecifické poznávanie sveta, porozumenie medziľudských vzťahov a rozvíjanie estetického cítenia. Základným princípom osnovania obsahu je rozvoj čítania ako nástroja na všestranné osvojovanie umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od schopnosti analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej a prenikať do znakovkej podstaty textu, až po schopnosť pracovať s jeho významom na vyššej individuálnej úrovni spracovania, t. j. syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok (syntetické, hodnotiace čítanie).

Štruktúra dokumentu

Vzdelávací štandard z ukrajinského jazyka a literatúry má tabuľkovú formu. **Vzdelávací štandard** predmetu tvorí obsahový a výkonový štandard.

Výkon je inštitucionálne (školskou inšpekciou, národnými testami a pod.) merateľný na konci štvrtého ročníka.

Obsahový štandard predstavuje **neoddeliteľnú súčasť vzdelávacieho štandardu**. Tvoria ho základné jazykovedné a literárnovedné **pojmy**. Ich zaradenie do tematických celkov spolu s jednotlivými výkonmi je v plnej kompetencii učiteľa.

Výkonový štandard	Obsahový štandard
ZVUKOVÁ ROVINA JAZYKA, GRAFICKÁ STRÁNKA JAZYKA A PRAVOPIS	
Žiak dosahuje požadovaný výkon počas štúdia.	
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie správne určiť miesto prízvuku v slovách (v odlišnosti od slovenčiny). ✓ dokáže správne artikulovať a spisovne vyslovovať samohlásky, spoluhlásky, slová s apostrofom. ✓ dokáže samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty (vrátane tabuliek), ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo najefektívnejšie pochopiť informácie. ✓ dokáže vysvetliť význam štandardizovaných pojmov a určiť ich v texte. 	<p><i>Hláska</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – samohlásky: prízvučné, neprízvučné – spoluhlásky: znelé, neznelé, tvrdé, mäkké – najčastejšie striedanie hlások v ukrajinskom jazyku – zjednodušenie spoluhláskových skupín
	<p><i>Slovo</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – fonetický rozbor slova
	<p><i>Spisovná výslovnosť/ortoepia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – základné normy ukrajinskej spisovnej výslovnosti – výslovnosť ukrajinských samohlások a spoluhlások – výslovnosť špecifických hlások v ukrajinjčine (щ, я, є, і, ю, дж, дз) – výslovnosť slov s apostrofom (') – oddelená a spojená výslovnosť dvojhlások (jotovaných) я, ю, є, і, taktiež aj Дз, дж – výslovnosť prízvučných a neprízvučných samohlások – spodobovanie spoluhlások podľa znelosti – správna ukrajinská výslovnosť znelých a neznelých spoluhlások na konci a vnútri slov – výslovnosť slov s mäkkými a zdvojenými spoluhláskami – striedanie, spájanie a zjednodušenie spoluhlások vo vnútri slov
	<p><i>Intonácia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – prízvuk (odlišnosti od slovenčiny) – pauza, takt, vetný prízvuk, dôraz, melódia, tempo

Výkonový štandard	Obsahový štandard
ZVUKOVÁ ROVINA JAZYKA, GRAFICKÁ STRÁNKA JAZYKA A PRAVOPIS	
Žiak dosahuje požadovaný výkon počas štúdia.	
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie správne napísať všetky tvary písmen ukrajinskej abecedy. ✓ vie správne uplatniť pravidlá písania apostrofu, mäkkého znaku, zdvojenia. ✓ dokáže vysvetliť význam štandardizovaných pojmov a určiť ich v texte. ✓ pri tvorbe vlastného textu aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu. 	<p><i>Písmeno/graféma</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - abeceda (alfavit) - malé, veľké, písané a tlačené písmená - hlásky a písmená, ktoré sú spoločné a ktoré odlišné od slovenských písmen <hr/> <p><i>Pravopis/ortografia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ortografia; princípy ukrajinského pravopisu - písanie slov so znelými a neznelými spoluhláskami na konci a vnútri slov - písanie špecifických písmen v ukrajinčine (ш, я, є, і, ю, дж, дз) - rozlišovanie tlačných a písaných písmen - písanie slov s apostrofom (') - písanie slov s mäkkými a zdvojenými spoluhláskami - rozdelenie slov na konci riadka podľa noriem ukrajinského pravopisu - striedanie, spájanie a zjednodušenie spoluhlások vo vnútri slov - označovanie mäkkosti v ukrajinskom jazyku - písanie veľkých písmen

Výkonový štandard	Obsahový štandard
VÝZNAMOVÁ/LEXIKÁLNA ROVINA JAZYKA	
Žiak dosahuje požadovaný výkon počas štúdia.	
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže vysvetliť význam štandardizovaných pojmov a vyhľadať ich v texte. ✓ vie vysvetliť systém slovnej zásoby a jej členenie v súlade s obsahovým štandardom. ✓ dokáže určiť v slove slovtvorný základ, predponu a príponu a vysvetliť ich využitie na zmenu lexikálneho významu. ✓ dokáže v texte priradiť základové slovo k odvodenému slovu a naopak. ✓ dokáže určiť slová, z ktorých vzniklo zložené slovo. ✓ dokáže vysvetliť pojem skratka, vytvoriť ju a použiť v texte. ✓ dokáže vyhľadať určené lexikálne prostriedky v texte a posúdiť ich štylistický význam. ✓ dokáže analyzovať text po lexikálnej stránke a vysvetliť štylistický význam jazykových prostriedkov v texte. ✓ dokáže prispôbiť lexiku svojho prejavu vzhľadom na cieľ komunikačnej situácie. ✓ vie vysvetliť základné typy tvorenia slov (morfologický a nemorfologický). ✓ vo svojom prejave dokáže využiť rôzne spôsoby obohacovania slovnej zásoby (odvodzovanie, skladanie, spájanie slov, skracovanie slov, prenášanie významu, preberanie slov). ✓ dokáže charakterizovať a vybrať vhodný jazykový slovník (a overiť v ňom význam lexikálnych jednotiek). ✓ dokáže v prečítanom texte vysvetliť význam slov, ktoré pozná. ✓ dokáže na základe kontextu alebo pri jazykovej a štylistickej analýze textu odhadnúť význam slov, ktoré nepozná a overiť si ho v jazykových slovníkoch. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozlišovanie základu slova, predpony a prípony na základe poznatkov zo slovenského jazyka – tvorenie slov odvodzovaním na základe morfologického a nemorfologického princípu – využitie predpôn a prípon pri tvorení slov; pravopis písania najčastejších predpôn a prípon pri tvorení slov – bezpríponové tvorenie a zloženie slovných základov – tvorba skratiek a ich písanie – spájanie slov a zmena jednotlivých slovných druhov – nominatívna funkcia slova – plnovýznamové a neplnovýznamové slová – lexikálny význam slova – delenie slov do skupín: homonymá, synonymá, antonymá – frazeologické spojenia rôznych typov a určovanie ich významu; využitie frazeologizmov v praxi – jazykové slovníky: výkladový, prekladový, slovník cudzích slov, terminologický, synonymický, frazeologický, pravopisný, ortoepický

Výkonový štandard	Obsahový štandard
TVAROVÁ/MORFOLOGICKÁ ROVINA JAZYKA	
Žiak dosahuje požadovaný výkon počas štúdia.	
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže vo svojom prejave používať správne tvary ohybných a neohybných slovných druhov. ✓ vie charakterizovať slovné druhy, ich delenie podľa ohybnosti, vecného významu a vetnočlenskej platnosti. ✓ vie v texte identifikovať a určiť ohybné slovné druhy. ✓ vie charakterizovať a určiť menné gramatické kategórie (rod, číslo, pád) v ukrajiničine v porovnaní so slovenčinou. ✓ dodržiava pri písaní vlastných podstatných mien ich pravopis (rozdiely v ukrajiničine a slovenčine). ✓ dokáže vysvetliť dôležitosť gramatickej zhody medzi prídavnými a podstatnými menami pre porozumenie textu a správne ju uplatniť pri tvorbe vlastného prejavu. ✓ vie správne použiť zámená vo vetách, aby nedošlo k nedorozumeniu pri ich viacnásobnom použití. ✓ vie vo svojom prejave správne uplatniť pravopis základných a radových čísloviek so zreteľom na písanie mäkkého znaku na konci a uprostred slov. ✓ vie vo svojom prejave správne uplatniť pravopis čísloviek s koncovými slovami (-cotий, -тисячний, -мільйонний, -мільярдний). ✓ vie urobiť morfológický a štylistický rozbor ohybných slovných druhov. 	<p><i>Podstatné mená</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – lexikálny význam podstatných mien; ich rozdiel medzi slovenčinou a ukrajiničinou – porovnanie pádov, rodov a čísiel, ich zhody a rozdiely; skloňovanie podľa skupín (відміни) – odlišnosť systému skloňovania vo všetkých rodoch podstatných mien v spisovnej ukrajiničine a v nárečiach – rod a číslo podstatných mien, ktoré sa používajú iba v jednotnom alebo iba v množnom čísle – rozdelenie podstatných mien do vzorov (відмін) <p><i>Prídavné mená</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – skloňovanie prídavných mien – skloňovanie prídavných mien tvrdej a mäkkej skupiny – výslovnosť a pravopis koncoviek v ukrajinskom a slovenskom jazyku – stupňovanie prídavných mien – tvorenie prívlastňovacích a vzťahových prídavných mien <p><i>Zámená</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – rozdelenie zámen (rozdiely v ukrajinskom a slovenskom jazyku) – skloňovanie osobných zámen, ich odlišovanie v datíve a akuzatíve – skloňovanie jednotlivých druhov zámen v ukrajinskom jazyku – tvorenie zložených zámen a ich pravopis <p><i>Číslovky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – základné a radové číslovky – jednoduché a zložené číslovky a ich pravopis – skloňovanie čísloviek v dátumoch, ich odlišnosť od slovenčiny – dvojtvary pri skloňovaní niektorých čísloviek

Výkonový štandard	Obsahový štandard
TVAROVÁ/MORFOLOGICKÁ ROVINA JAZYKA	
Žiak dosahuje požadovaný výkon počas štúdia.	
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie charakterizovať a určiť slovesné gramatické kategórie (osoba, číslo, čas, spôsob, vid) v ukrajinčine a slovenčine. ✓ vo svojom prejave dodržiava správnu výslovnosť zvrtných sloves. ✓ dokáže vysvetliť využitie zámeny jednotlivých slovesných foriem pri určovaní sémantických rozdielov v umeleckej literatúre. ✓ vie v texte identifikovať a určiť neohybné slovné druhy. ✓ vie v ústnom a písomnom prejave správne tvoriť jednotlivé stupne prídavných mien a prísloviek. ✓ dokáže vysvetliť štylistickú funkciu stupňovania prídavných mien a prísloviek v texte. ✓ vo svojom prejave správne využíva prirad'ovacie a podrad'ovacie spojky. ✓ vie vo svojom prejave správne uplatniť pravopis častice (не), ktorá má v ukrajinskom jazyku svoje pravidlá pri jednotlivých slovných druhoch. ✓ dokáže vysvetliť štylistickú funkciu častíc v prísloviach. ✓ dokáže vysvetliť štylistickú funkciu citosloviec v umeleckej tvorbe, obzvlášť v poézii. 	<p><i>Slovesá</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – základný tvar sloves; výslovnosť infinitívu – gramatické kategórie sloves a ich časovanie – špecifická kategória (дієвідміна) – slovesný rod pri časovaní sloves – dvojaké tvorenie budúceho času v ukrajinskom jazyku (буду писати, писатиму) – prídavné a prechodník ako formy sloves v ukrajinčine, ich tvorenie, výslovnosť a pravopis – systém slovesných foriem – tvorba rozkazovacieho spôsobu a slovesného vidu <p><i>Príslovky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – delenie, pravopis a stupňovanie prísloviek – odlišnosť v pravopise prísloviek v slovenskom a ukrajinskom jazyku – pravopis prísloviek, ktoré sa tvoria pomocou častíc a predložiek <p><i>Predložky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – delenie predložiek a ich pravopis – pravopis predložiek zvlášť, spolu a pomocou pomlčky (через дефіс) – pravopisný rozdiel medzi predponami a príslovkami v spojení predložky s podstatným menom (на горі і нагорі) <p><i>Spojky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – delenie a pravopis spojok – pravopis zložených spojok a ich odlišnosť od rovnako znejúcich slovných spojení z jednotlivých slovných druhov <p><i>Častice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – delenie častíc a ich určovanie vo vete – pravopis častice „не“ so slovesami, podstatnými a prídavnými menami; základný rozdiel medzi slovenskými a ukrajinskými slovesami s uvedenou časticou (не пішем – не пишу) – pravopis častíc zvlášť a pomocou pomlčky (через дефіс) <p><i>Citoslovčia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – delenie a využitie citosloviec vo vetách – špecifické citoslovčia v ukrajinčine (pozdravy, poďakovanie, úcta a zdvorilosť) – delenie citosloviec podľa vyjadrenia pocitov, emócií a vôle

Výkonový štandard	Obsahový štandard
SKLADOBNÁ/SYNTAKTICKÁ ROVINA JAZYKA	
Žiak dosahuje požadovaný výkon počas štúdia.	
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie definovať syntagmu ako významové spojenie najmenej dvoch plnovýznamových slov. ✓ vie klasifikovať druhy syntagiem podľa morfológického vyjadrenia hlavného slova (menné, slovné, príslovkové). ✓ vie vysvetliť pojem veta. ✓ vie klasifikovať a určiť vety podľa členitosti (jednočlenné, slovesné – menné, dvojčlenné). ✓ vie klasifikovať a určiť vety z hľadiska modálnosti. ✓ vie klasifikovať a určiť vetné členy (hlavné a vedľajšie). ✓ vie klasifikovať a určiť vety podľa zloženia (jednoduchá a zložená veta – súvetie). ✓ vie klasifikovať, určiť a tvoriť holé a rozvítené vety, jednoduché a zložené vety. ✓ vie klasifikovať, určiť a tvoriť priradovacie a podradovacie súvetie. ✓ vie transformovať priamu reč na nepriamu. Pri tvorbe vlastného prejavu dodržiava pravidlá písania priamej reči. ✓ pri hlasnom čítaní textu intonáciou hlasu odlišuje priamu reč od nepriamej. 	<ul style="list-style-type: none"> – slovné spojenia s rôznymi slovnými druhmi – základné a závislé slová – gramatické slovné spojenia, podobne ako v slovenčine – jednoduché vety a ich delenie v ukrajinskom jazyku – jednočlenné vety a ich delenie – hlavné a vedľajšie vetné členy – vyjadrenie podmetu a prísudku v ukrajinskom jazyku – správna intonácia a pravopis rozličných typov viet – tvorenie viet s rozličnými vetnými členmi a porovnanie so slovenčinou – súvetie a jeho časti podľa schémy – delenie súvetí a ich určovanie – bezspojkové súvetia a využitie spojok v jednotlivých súvetiach – podradovacie a priradovacie súvetia, ich delenie a porovnanie v slovenskom a ukrajinskom jazyku – interpunkcia v súvetiach – priama reč a nepriama reč – funkcia priamej reči a jej používanie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
ŠTYLISTIKA	
Žiak dosahuje požadovaný výkon počas štúdia.	
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ sa dokáže zapojiť do rozhovoru a rešpektuje základné komunikačné pravidlá. ✓ dokáže si vyžiadať a podávať informácie (simulovanie situácií – pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, privítanie, rozlúčenie, prosba, želanie, poďakovanie, ospravedlnenie). ✓ vie primerane gestikulovať, používať vhodnú mimiku a dodržiavať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim v danej komunikačnej situácii. 	<ul style="list-style-type: none"> – informácia – dialóg – mimika, gestikulácia
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty (vrátane tabuliek), ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôsobiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo najefektívnejšie pochopiť informácie. ✓ dokáže v akomkoľvek texte, ktorý je primeraný úrovni daného ročníka, vyhľadať explicitne a implicitne vyjadrené informácie a správne spojiť jednotlivé údaje do komplexnej informácie. ✓ dokáže na základe explicitných a implicitných informácií z umeleckého textu vyvodit' hlavnú myšlienku. ✓ dokáže prerozprávať obsah umeleckého textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti. ✓ dokáže vyjadriť názor na prečítaný text, obhajovať svoje stanovisko a ako argumenty, resp. protiargumenty použiť niektoré poznatky získané analýzou textu. ✓ rozlišuje jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu a dokáže ich vyjadriť pri hlasnom čítaní. ✓ rozlišuje jednotlivé časti tabuľky, dokáže ich pomenovať a chápe vzťahy medzi nimi. ✓ dokáže na základe analýzy vytvoriť osnovu prečítaného textu. ✓ dokáže vytvoriť konspekt/poznámky z prečítaného textu. 	<ul style="list-style-type: none"> – hlavná myšlienka – vonkajšia kompozícia textu – vnútorná kompozícia – osnova – konspekt/poznámky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
ŠTYLISTIKA	
Žiak dosahuje požadovaný výkon počas štúdia.	
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vysvetliť štandardizované pojmy. ✓ vie vysvetliť, klasifikovať a určiť jednotlivé jazykové štýly a priradiť k nim konkrétne žánre. ✓ dokáže na základe porovnania textov určiť odlišné, resp. spoločné znaky vnútornej kompozície štandardizovaných slohových útvarov/žánrov. ✓ dokáže vytvoriť osnovu a koncept pripravovaného textu. ✓ dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového útvaru/žánru a vhodného jazykového štýlu. ✓ dokáže pri tvorbe umeleckého a vecného textu aplikovať svoje vedomosti o vnútornej kompozícii. ✓ dokáže pri písaní textu zohľadniť a odôvodniť požiadavky na formálnu úpravu slohových útvarov/žánrov. ✓ dokáže využiť pri tvorbe textov bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky jazyka s ohľadom na žáner, jazykový štýl a cieľ komunikácie. ✓ dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať a zaznamenať si informácie (fakty, slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom ich textu a korektne ich použiť vo vlastnom texte. ✓ dokáže skontrolovať svoj text s cieľom vyhľadať a opraviť chyby, pričom aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu. ✓ dokáže vytvoriť čistopis. 	<ul style="list-style-type: none"> – štylistika ako náuka o štýloch – jazykové štýly; ich využitie v ústnej a písomnej forme – spisovný jazyk v používaní jednotlivých štýlov
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vymenovať základné vlastnosti náučného štýlu (písomnosť, monologickosť, verejnosť, pojmovosť, presnosť, odbornosť). ✓ vie charakterizovať žánre náučného štýlu. ✓ vie vytvoriť útvary náučného štýlu (úvahu, referát, charakteristiku, kritický článok, inštrukciu). ✓ vie správne použiť jazykové a mimojazykové prostriedky náučného štýlu (odborné názvy, internacionálne termíny, zložité vetné konštrukcie, dbať na grafické členenie textu). 	<p><i>Náučný štýl</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteristika a črty náučného štýlu – terminológia a iné jazykové prostriedky v náučnom štýle – žánre náučného štýlu – slohové útvary náučného štýlu – lexikálne a gramatické zvláštnosti náučného štýlu – úvaha a jej tvorenie pomocou induktívneho a deduktívneho spôsobu – náučný štýl v ukrajinskom a slovenskom jazyku – význam odborného prekladu
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vymenovať základné vlastnosti hovorového štýlu (ústnosť, dialogickosť, súkromnosť, situačnosť, stručnosť, expresívnosť). ✓ v hovorovom prejave vhodne používa jazykové prostriedky. 	<p><i>Hovorový štýl</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – hovorový štýl a rozprávanie ako základný útvar v komunikácii – žánre hovorového štýlu – lexikálne a gramatické zvláštnosti hovorového štýlu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
ŠTYLISTIKA	
Žiak dosahuje požadovaný výkon počas štúdia.	
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vymenovať základné vlastnosti administratívneho štýlu (objektívnosť, presnosť, knižnosť, adresnosť). ✓ vie charakterizovať slohové útvary administratívneho štýlu (úradný list, žiadosť, zápisnica, prihláška, objednávka, životopis). ✓ vie napísať jednotlivé útvary administratívneho štýlu, porovnať so slovenskými útvarmi. ✓ vie vyplniť predtlačené formuláre. 	<p><i>Administratívny štýl</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – základné vlastnosti administratívneho štýlu – ústna a písomná forma administratívneho štýlu – funkcia, obsah a formy jednotlivých žánrov – žánre administratívneho štýlu – lexikálne a gramatické zvláštnosti administratívneho štýlu – dokument, osvedčenie, žiadosť a oznámenie ako ukážky administratívneho štýlu – dokumenty a základné požiadavky na ich tvorbu – kompozícia tvorby dokumentov – biografia – potvrdenie – porovnávanie dokumentárnych útvarov v ukrajinskom a slovenskom jazyku – praktické etické rady ako súčasť inteligentnej komunikácie v spoločnej Európe
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vymenovať základné vlastnosti publicistického štýlu (písomnosť, monologickosť, verejnosť, informačnosť, variabilnosť, aktualizovanie). ✓ vie charakterizovať útvary publicistického štýlu (informatívne, analytické, kritické). ✓ vie preukázať schopnosť napísať niektoré z nich (správa, fejtón, inzerát, reportáž, reklama, epigram, interview). 	<p><i>Publicistický štýl</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – publicistika, jej útvary a formy – žánre publicistického štýlu – informačné žánre – analytické žánre – kritické žánre – lexikálne a gramatické zvláštnosti publicistického štýlu – písomná a ústna forma prejavu v publicistickom štýle
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vymenovať základné vlastnosti rečníckeho štýlu (ústne podanie, sugestívnosť, názornosť, adresnosť). ✓ vie charakterizovať útvary rečníckeho štýlu (prednáška, politický prejav, slávnostný prejav, spoločenský príhovor). ✓ vie pri tvorbe útvarov vhodne používať jazykové prostriedky (všeobecné a termíny, obrazné umelecké prostriedky, rôzne vetné konštrukcie). 	<p><i>Rečnícky štýl</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – funkcie rečníckeho štýlu – žánre rečníckeho štýlu – lexikálne a gramatické zvláštnosti rečníckeho štýlu – písomná a ústna forma jazyka v rečníckom štýle
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vymenovať základné vlastnosti umeleckého štýlu (verejnosť, písomnosť, monologickosť, expresívnosť). ✓ vie charakterizovať žánre umeleckého štýlu (poviedky, román ...). ✓ vie pri tvorbe útvarov vhodne používať jazykové prostriedky (obrazné umelecké prostriedky, rôzne vetné konštrukcie). 	<p><i>Umelecký štýl</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – funkcie umeleckého štýlu – žánre umeleckého štýlu – vlastnosti umeleckého štýlu – spojenie umeleckého štýlu s ďalšími štýlmi ukrajinského jazyka – miesto umeleckého štýlu v jazykovej praxi – lexikálne a gramatické zvláštnosti umeleckého štýlu – umelecký opis

Výkonový štandard	Obsahový štandard
JAZYKOVEDA	
Žiak dosahuje požadovaný výkon počas štúdia.	
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vysvetliť miesto ukrajínčiny v rodine slovanských jazykov. ✓ vie stručne vysvetliť históriu ukrajínčiny v rozsahu stanovenom obsahovým štandardom. ✓ vie vymenovať ukrajinské nárečia na Slovensku. ✓ vie charakterizovať jednotlivé jazykovedné disciplíny (hláskoslovie, lexikológia, gramatika). 	<p><i>Jazyk a spoločnosť</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – funkcie jazyka v spoločnosti – pôvod a vývoj jazyka – vznik ukrajinského jazyka; názov Ukrajina – svetové jazyky – miesto jazyka v jazykovej rodine slovanských jazykov – spoločné a odlišné javy vo fonetike a gramatike ukrajinského a slovenského jazyka – dialekty a spisovný jazyk – jazyková norma – jazyková kultúra – ukrajinská jazykoveda

Výkonový štandard	Obsahový štandard
UKRAJINSKÁ LITERATÚRA	
Žiak dosahuje požadovaný výkon počas štúdia.	
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže plynulo, výrazne a so správnou výslovnosťou prečítať literárny text. ✓ pri prednese dokáže frázovať text a vystihnúť vzťah medzi umeleckými prostriedkami a zmyslom literárneho textu. ✓ vie v dramatinom čítaní vyjadriť charakter alebo momentálny stav postavy. ✓ vie charakterizovať základné literárne druhy (lyrika, epika, dráma). ✓ vie charakterizovať literárne žánre v rozsahu stanovenom obsahovým štandardom. ✓ vie vysvetliť význam umeleckej literatúry v živote spoločnosti. ✓ chápe estetický zmysel umenia a umeleckej literatúry, rozumie estetickú poznávaciu funkciu umeleckého diela a vie tieto pojmy uplatniť pri interpretácii akéhokoľvek primeraného literárneho diela. <p>Literárnohistorické a literárnokritické údaje.</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie charakterizovať ľudovú slovesnosť a jej žánre. ✓ vie charakterizovať historické pozadie, štruktúru Biblie a dokáže interpretovať najznámejšie biblické príbehy. ✓ vie vysvetliť využitie biblických príbehov a motívov v iných literárnych dielach. ✓ vie charakterizovať starú ukrajinskú literatúru. ✓ vie charakterizovať literatúru obdobia Kyjevskej Rusi. Tvorba H. Skovorodu. ✓ vie charakterizovať novú ukrajinskú literatúru a tvorbu predstaviteľov daného obdobia (I. Kotľarevskij, H. Kvitka-Osnovjanenko). ✓ vie charakterizovať literatúru 40. – 60. rokov 19. storočia prostredníctvom tvorby T. H. Ševčenka, O. Duchovnyča, O. Pavlovyča, M. Vovčok. ✓ dokáže vysvetliť význam štandardizovaných pojmov. 	<ul style="list-style-type: none"> – umelecká literatúra ako druh umenia – národné obyčaje ako základ ľudovej tvorby – mýtus – najstaršia forma poznávania sveta – Biblia a jej texty využívané v literatúre – ústna ľudová tvorba – umelecké zvláštnosti ľudových piesní – ľudová tvorivosť Ukrajincov na Slovensku – dávna ruská literatúra – literárne pamiatky XI. – XII. storočia: Slovo o pluku Igorovom – dávna ukrajinská literatúra – literatúra XIV. – XV. storočia – literatúra XVI. – XVIII. storočia – Kozácke letopisy – Hryhorij Skovoroda (1722 – 1749) – diela „Sad božestvennych píseň“ a bájky – barok ako literárny smer – ukrajinská literatúra prvých desaťročí XIX. storočia – začiatky novej ukrajinskej literatúry – Ivan Kotľarevskij (1769 – 1843); diela „Enejida“ a „Natalka Poltavka“ – klasicizmus ako literárny smer – Hryhorij Kvitka-Osnovjanenko (1778 – 1843); dielo: „Marusja“ – romantizmus v novej ukrajinskej literatúre – ukrajinská literatúra 40. – 60. rokov XIX. storočia – všeobecná charakteristika tvorby – vývoj a formovanie realizmu – Taras Ševčenko (1814 – 1861); raná tvorba; tvorba v rokoch 1843 – 1847; diela obdobia väznenia 1847 – 1857; tvorba po prepustení z väznenia 1857 – 1861; próza T. Ševčenka; umelecká tvorba Ševčenka; význam jeho tvorby <p>Učiteľ má možnosť výberu diel podľa uváženia, povinné sú diela: „Катерина“, „Сон“, „Кавказ“, „Сретик“, „Заповіт“, „Художник“, „Наймичка“.</p>

Výkonový štandard	Obsahový štandard
UKRAJINSKÁ LITERATÚRA	
Žiak dosahuje požadovaný výkon počas štúdia.	
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie interpretovať na základe diel problematiku literatúry 70. – 90. rokov 19. storočia. ✓ vie charakterizovať literatúru druhej polovice 19. storočia a tvorbu jej predstaviteľov (L. Hlibov, I. Franko, L. Ukrajinka, M. Kocjubynskij, O. Kobyľanska, V. Stefanyk, P. Myrnyj, I. Karpenko-Karyj, A. Kralyckij, J. Stavrovskij-Popradov). ✓ vie charakterizovať literárne diela v ukrajinskej literatúre na prelome 19. a 20. storočia. ✓ vie pracovať s textami diel obdobia na prelome storočí (Fata morgana, Kaminnij Chrest, Lisova pisňa, Davňa kazka, Contra spem spero, Zemľa, Tini zabutyh predkiv). ✓ dokáže vysvetliť význam štandardizovaných pojmov. 	<p><i>Ukrajinská literatúra na západnej Ukrajine (Закарпатті)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Alexander Duchnovič (1803 – 1865) – poézia, próza a pedagogická tvorba – Alexander Pavlovič (1819 – 1900) – delenie poézie podľa tematických okruhov <p><i>Kritický realizmus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Marko Vovčok (1833 – 1907) – dielo „Институтка“ – epické žánre v literatúre; Оповідання і повість – Leonid Hlibov (1827 – 1893) – bájky a ich delenie <p><i>Vývoj ukrajinskej realistickej drámy a divadla v druhej polovici XIX. storočia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – I. Karpenko – Karyj (1845 – 1907) – Ivan Franko (1856 – 1916) – poézia („Зів яле листя“) – próza („Борислав сміється“) – dráma („Украдене щастя“) – preklady <p><i>Ukrajinská literatúra západnej Ukrajiny a východného Slovenska</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Anatolij Kralyckij (1834 – 1894) – Julij Stavrovskij-Popradov (1850 – 1899) <p><i>Ukrajinská literatúra na začiatku XX. storočia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Мучайло Кочубинский (1864 – 1913) – „Тіні забутих предків“ – Олґа Кобыльська – „Земля“ – Lesja Ukrajinka (1871 – 1913) – poézia (Contra spem spero) a iné – poémy – dráma („Лісова пісня“) – Vasyľ Stefanyk („Новина,“) a iné

Výkonový štandard	Obsahový štandard
UKRAJINSKÁ LITERATÚRA	
Žiak dosahuje požadovaný výkon počas štúdia.	
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie charakterizovať spoločenské a kultúrne podmienky vzniku novodobej literatúry. ✓ vie charakterizovať tvorbu literárnych predstaviteľov novodobej literatúry (P. Tyčyna, M. Ryl'skyj, V. Sosjura. V. Vynnyčenko, O. Dovženko, O. Vyšňa, O. Oles). ✓ vie charakterizovať tvorbu literárnych predstaviteľov na Zakarpatsku medzi dvoma svetovými vojnami (Torysyn, Zoreslav). ✓ dokáže vysvetliť význam štandardizovaných pojmov. 	<p><i>Novodobá ukrajinská literatúra na začiatku XX. storočia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ukrajinská novodobá poézia 20. a 30. rokov – Pavlo Tyčyna (1891 – 1967) – teória literatúry: systém veršovania; tonické veršovanie – Volodymyr Sosjura (1898 – 1965) – Maxym Ryl'skyj (1895 – 1964) – teória literatúry: pojem lyrický hrdina – umelecký preklad <p><i>Ukrajinská novodobá próza 20. až 40. rokov</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Volodymyr Vynnyčenko (1880 – 1951) – Olexandr Dovženko (1894 – 1956) – Ostap Vyšňa (1889 – 1956) <p><i>Ideové a estetické hľadanie ukrajinskej novodobej poézie 20. až 40. rokov v emigrácii. Básnici Pražskej školy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Jevhen Malaňuk (1897 – 1968) – teória literatúry: umelecké prostriedky v poézii – ukrajinská novodobá dramaturgia – Ivan Kočerha (1881 – 1952) <p><i>Ukrajinská literatúra na Zakarpatsku a východnom Slovensku medzi dvoma vojnami</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vasyľ Pačovskij (1877 – 1942) – Natalena Koroleva (1888 – 1966) – Torysyn (1895 – 1949) – Vasyľ Hrendža-Donskij (1897 – 1974) – Zoreslav (1909 – 2005) <p>Učiteľ si môže vybrať aj ďalších spisovateľov podľa úrovne triedy a jej zloženia. Výber diel je taktiež možný.</p>

Výkonový štandard	Obsahový štandard
UKRAJINSKÁ LITERATÚRA	
Žiak dosahuje požadovaný výkon počas štúdia.	
<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie charakterizovať literatúru vojnového a povojnového obdobia a vymenovať jej predstaviteľov a ich tvorbu (O. Dovženko, O. Hončar, M. Steľmach, I. Čendej, D. Pavlyčko, L. Kostenko, H. Ťuťunnyk, I. Drač, V. Symonenko, J. Ščerbak, P. Zahrebeľnyj, O. Kolomijec). ✓ vie charakterizovať ukrajinskú literatúru na Slovensku a tvorbu jej predstaviteľov: poézia – F. Lazoryk, I. Macynskyj, S. Makara, S. Hostyňak; próza – J. Borolyč, F. Ivančov, M. Šmajda, V. Dacej; dráma – I. Hryc-Duda, E. Biss, V. Hajnyj, V. Zozul'ak. ✓ dokáže vysvetliť význam štandardizovaných pojmov. 	<p><i>Ukrajinská literatúra 40. – 50. rokov 20. storočia</i></p> <p><i>Ukrajinská literatúra 60. – 90. rokov 20. storočia</i></p> <p><i>Poézia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vasyl' Symonenko (1935 – 1963) – Dmytro Pavlyčko (1929) – Lina Kostenko (*1930) – Ivan Drač (*1936)
	<p><i>Próza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Oles Hončar (1918 – 1995) – Mychajlo Steľmach (1912 1983) – Pavlo Zahrebeľnyj (1924 – 2009) – Ivan Čendej (*1922) – Hryhir Ťuťunnyk (1931 – 1980) – Jurij Ščerbak (*1934)
	<p><i>Dráma</i> Olexij Kolomijec (1919 – 1994)</p>
	<p><i>Ukrajinská literatúra na Slovensku v povojnovom období (po r. 1945 až po súčasnosť).</i></p>
	<p><i>Poézia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Fedir Lazoryk (1913 – 1969) – Ivam Macynskyj (1922 1987) – Serhij Makara (*1937) – Stepan Hostyňak (*1941)
	<p><i>Próza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Jurko Borolyč (1921 – 1973) – Fedir Ivančov (1916 – 2008) – Mychajlo Šmajda (*1920) – Vasyl' Dacej (*1936)
	<p><i>Dráma</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Eva Biss (1920 – 2000) – Ivan Hryc-Duda (1911 – 1996) – Viktor Hajnyj (1932 – 1994) <p>Učiteľ má možnosť výberu ďalších spisovateľov alebo aspoň prehľadu o ich tvorbe podľa vlastného uváženia a podľa vývoja literatúry.</p>